

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра адміністративного права
Кафедра адміністративного права та адміністративної діяльності

С И Л А Б У С
навчальної дисципліни
«Адміністративне судочинство»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 08 «Право»
Спеціальність – 081 «Право»
Статус навчальної дисципліни – обов’язкова

Харків 2026

Силабус навчальної дисципліни «Адміністративне судочинство» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2026. 25 с.

Розробники:

Балакарєва Ірина Миколаївна – кандидатка юридичних наук,
доцентка, доцентка кафедри адміністративного права

Бєлікова Марина Іванівна – кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри адміністративного права

Солнцева Христина Володимирівна – докторка юридичних наук,
доцентка, доцентка кафедри адміністративного права та адміністративної
діяльності

Затверджено на засіданні кафедри адміністративного права
(протокол № 11 від 01 червня 2026 р.)

Затверджено на засіданні кафедри адміністративного права
та адміністративної діяльності (протокол № 13 від 04 червня 2026 р.)

В. о. завідувача кафедри адміністративного права – Георгієвський
Юрій Валентинович, доктор юридичних наук, професор

**Завідувач кафедри адміністративного права та адміністративної
діяльності** – Шаповал Роман Володимирович, доктор юридичних наук,
професор

Дані про розробників

Назва навчальної дисципліни	Адміністративне судочинство
Вид навчальної дисципліни	обов'язкова
Викладачі	Балакарева Ірина Миколаївна, кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри адміністративного права; Белікова Марина Іванівна, кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри адміністративного права; Солнцева Христина Володимирівна, докторка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності
Контактний телефон	057-757-72-92 057-704-90-81
E-mail	kaf_adminpravo@nlu.edu.ua kaf_adm.diy@nlu.edu.ua
Консультації	за розкладом, затвердженим кафедрою на відповідний семестр
Он-лайн консультації	за розкладом, затвердженим кафедрою на відповідний семестр

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається сутність адміністративного судочинства, його завдань та принципів. Аналізується система правових актів, що регулює адміністративне судочинство, його форми, види адміністративних справ, право на звернення до адміністративного суду. Розглядається юрисдикція адміністративних судів, процесуальні права та обов'язки учасників судового процесу, процесуальні дії суду. Розкривається зміст стадій адміністративного судочинства. Розглядається провадження з перегляду судових рішень: апеляційне провадження, касаційне провадження та провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Аналізується стадія виконання судового рішення, а також види судового контролю.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – отримання студентами систематизованих знань про правила вирішення публічно-правових спорів, які належать до юрисдикції адміністративних судів, а саме знань щодо: головних рис адміністративного судочинства та його відмінностей від інших форм здійснення правосуддя, завдання і принципів адміністративного судочинства,

способів захисту прав, свобод, інтересів приватних осіб в адміністративному судочинстві, адміністративної юрисдикції, форм адміністративного судочинства, його структури, а також порядку перегляду судових рішень в адміністративних справах й основних правил їх виконання.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань про адміністративне судочинство як способу захисту права приватної особи у сфері публічного адміністрування;
- вироблення розуміння системи судів, що визначені законом як адміністративні;
- формування знань про юрисдикцію адміністративних судів та вміння її розмежовувати з іншими видами судової юрисдикції;
- формування системи знань та розуміння сутності і змісту принципів адміністративного судочинства;
- опанування навичок визначення категорії адміністративної справи та відповідної форми адміністративного судочинства;
- визначення структури адміністративного судочинства зі стійким розумінням суті процесуальних стадій, етапів та дій;
- вироблення практичних навичок підготовки проектів процесуальних документів під час розгляду та вирішення адміністративних справ;
- розвинути вміння юридичної аргументації, формування обґрунтованих правових висновків у різних кейсах у межах відправлення правосуддя адміністративними судами з урахуванням практики Європейського суду з прав людини.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Загальна теорія права», «Конституційне право», «Адміністративне право», «Адміністративно-деліктне право».

Кореквізити: «Господарське право», «Земельне право», «Податкове право».

Постреквізити: «Аграрне право».

Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має продемонструвати наступні результати:

РН НД 1.1. Визначати поняття та головні ознаки адміністративного судочинства.

РН НД 1.2. Демонструвати знання і розуміння завдання адміністративного судочинства та його принципів.

РН НД 1.3. Орієнтуватися у системі правових актів, що регулюють адміністративне судочинство.

РН НД 1.4. Дискутувати зі складних проблем застосування положень правових актів, що вміщують правила адміністративного судочинства.

РН НД 1.5. Розуміти сутність і зміст основних категорій, використаних у текстах міжнародних договорів, які визначають окремі аспекти здійснення

адміністративного судочинства.

РН НД 1.6. Визначати зміст і ознаки стадій адміністративного судочинства для їх класифікації на види.

РН НД 1.7. Демонструвати розуміння чіткої послідовності здійснення процесуальних дій суду під час розгляду і вирішення адміністративної справи.

РН НД 1.8. Визначати тенденції у сфері цифрової трансформації адміністративного судочинства.

РН НД 1.9. Визначати поняття та ознаки адміністративної юрисдикції.

РН НД 1.10. Аналізувати правила предметної, інстанційної та територіальної адміністративної юрисдикції.

РН НД 1.12. Визначати вид адміністративної справи на основі критеріїв, визначених в процесуальному законі.

РН НД 1.13. Вірно визначати форму адміністративного судочинства, придатну для розгляду окремої категорії адміністративних справ.

РН НД 1.14. Визначати суб'єктів та підстави звернення до адміністративного суду.

РН НД 1.15. Аналізувати способи захисту прав, свобод та законних інтересів особи від порушень з боку суб'єкта владних повноважень.

РН НД 1.16. Визначати коло нормативно-правових актів, у яких закріплено права суб'єкта владних повноважень на звернення до адміністративного суду.

РН НД 1.17. Визначати учасників судового процесу та їх процесуальні статуси.

РН НД 1.18. Визначати процесуальні строки в адміністративному судочинстві та критерії їх розумності

РН НД 1.19. Характеризувати наслідки пропуску строку звернення до адміністративного суду.

РН НД 1.20. Визначати види, підстави та порядок забезпечення позову в адміністративному судочинстві.

РН НД 1.21. Визначати правову природу та види заходів процесуального примусу, підстави й порядок їх застосування.

РН НД 1.22. Визначати поняття, предмет та суб'єктів доказування в адміністративному судочинстві.

РН НД 1.23. Аналізувати критерії оцінки доказів та порядок її здійснення адміністративним судом.

РН НД 1.24. Визначати види судових рішень в адміністративних справах та вимоги до їх оформлення й прийняття.

РН НД 2.1. Розуміти процесуальні етапи стадії відкриття провадження у справі.

РН НД 2.2. Орієнтуватися у положеннях процесуального закону на стадії підготовчого провадження.

РН НД 2.3. Аналізувати підстави для зупинення і закриття провадження в адміністративній справі, а також залишення позову без розгляду.

РН НД 2.4. Розмежовувати процесуальні етапи та дії на стадії розгляду справи по суті, з урахуванням наданих процесуальних прав учасникам справи

та покладених на них обов'язків.

РН НД 2.5. Вміти виступати в судових дебатів.

РН НД 2.6. Аналізувати правові підстави апеляційного провадження.

РН НД 2.7. Виокремлювати процесуальні підетапи та дії суду й учасників справи в межах відкриття апеляційного провадження й апеляційного розгляду.

РН НД 2.8. Визначати правові підстави касаційного провадження.

РН НД 2.9. Розуміти особливості, мету «касаційних фільтрів» та практику їх застосування.

РН НД 2.10. Виокремлювати процесуальні етапи касаційного провадження, дій адміністративного суду та учасників справи.

РН НД 2.11. Застосовувати метод «системного аналізу» для дослідження практики розгляду адміністративних справ судами апеляційної та касаційної інстанцій.

РН НД 2.12. Розуміти та розмежовувати підстави для перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.

РН НД 2.13. Знати особливості процесуальних етапів у провадженні за нововиявленими або виключними обставинами.

РН НД 2.14. Скласти проекти процесуальних документів у провадженні з перегляду судових рішень в адміністративному судочинстві.

РН НД 2.15. Знати особливості виконання судового рішення.

РН НД 2.16. Розумітися у видах судового контролю.

Види навчальних занять та самостійна робота для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Адміністративне судочинство: історія та передумови запровадження в Україні, ознаки та відмінності від інших форм здійснення правосуддя.	Адміністративне судочинство: історія та передумови запровадження в Україні, ознаки та відмінності від інших форм здійснення правосуддя.	6
2	Система правових актів, що регулюють адміністративне судочинство.	Система правових актів, що регулюють адміністративне судочинство.	4
3	Принципи адміністративного судочинства.	Принципи адміністративного судочинства.	6
4	Адміністративна юрисдикція: правила предметної юрисдикції.	Адміністративна юрисдикція: правила предметної юрисдикції.	4
5	Адміністративна юрисдикція: правила інстанційної та територіальної юрисдикції.	Адміністративна юрисдикція: правила інстанційної та територіальної юрисдикції.	4
6	Форми адміністративного судочинства. Види адміністративних справ.	Форми адміністративного судочинства. Види адміністративних справ.	4
7	Право на звернення до адміністративного суду та способи судового захисту.	Право на звернення до адміністративного суду та способи судового захисту.	5
8	Учасники судового процесу.	Учасники судового процесу.	4
9	Процесуальні строки.	Процесуальні строки.	4
10	Докази та особливості доказування в адміністративному судочинстві.	Докази та особливості доказування в адміністративному судочинстві.	4
11	Судові рішення в адміністративній справі.	Судові рішення в адміністративній справі.	4
12	Відкриття провадження в адміністративній справі	Відкриття провадження в адміністративній справі	4
13	Забезпечення позову. Заходи процесуального	Забезпечення позову. Заходи процесуального	4

	примусу.	примусу.	
14	Підготовче провадження.	Підготовче провадження.	4
15	Розгляд адміністративної справи по суті	Розгляд адміністративної справи по суті	4
16	Апеляційне провадження.	Апеляційне провадження.	6
17	Касаційне провадження.	Касаційне провадження.	6
18	Перегляд судових рішень в адміністративній справі за нововиявленими або виключними обставинами.	Перегляд судових рішень в адміністративній справі за нововиявленими або виключними обставинами.	4
19	Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень в адміністративній справі.	Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень в адміністративній справі.	4
20	Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах.	Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах.	4

Види навчальних занять та самостійна робота для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Адміністративне судочинство: історія та передумови запровадження в Україні, ознаки та відмінності від інших форм здійснення правосуддя.	Адміністративне судочинство: історія та передумови запровадження в Україні, ознаки та відмінності від інших форм здійснення правосуддя.	151
2	Адміністративна юрисдикція: правила предметної юрисдикції.	Адміністративна юрисдикція: правила предметної юрисдикції.	
3	Форми адміністративного судочинства. Види адміністративних справ.	Форми адміністративного судочинства. Види адміністративних справ.	
4	Відкриття провадження в адміністративній справі		

Самостійна робота

Самостійна робота сприяє глибшому засвоєнню матеріалу

навчальної дисципліни, розвитку аналітичного мислення, формуванню навичок роботи з нормативно-правовими актами, судовою практикою та науковими джерелами.

Формами самостійної роботи є:

- опрацювання наукової, навчальної та нормативно-правової літератури, включно актуальної судової практики (зокрема, Верховного Суду та ЄСПЛ);
- аналіз та узагальнення судових рішень в адміністративних справах;
- робота з електронними правовими базами даних (зокрема «Законодавство України», Єдиний державний реєстр судових рішень);
- підготовка аналітичних довідок, правових позицій та коротких експертних висновків;
- вирішення кейсів (case-study) з адміністративного судочинства;
- підготовка презентацій із використанням сучасних цифрових інструментів (PowerPoint, Google Slides, Canva тощо);
- написання есе, аналітичних оглядів та індивідуальних дослідницьких робіт;
- підготовка доповідей для науково-практичних конференцій та круглих столів;
- участь у студентських наукових гуртках, конкурсах та олімпіадах з права;
- проходження онлайн-курсів (МООС-платформи: Prometheus, Coursera, EdEra та ін.) за предметом навчальної дисципліни;
- виконання тестових завдань та самоконтроль рівня знань через цифрові платформи навчання;
- підготовка порівняльно-правових досліджень (Україна – ЄС та інші правові системи);
- розробка схем, таблиць та інфографіки для систематизації навчального матеріалу;
- підготовка до практичних занять та іспитів.

Завдання та методичні рекомендації для самостійної роботи розміщено на Порталі навчальних електронних інформаційних комплексів (НЕІК) у дистанційному курсі «Адміністративне судочинство».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.

Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254/96-ВР.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

Положення про автоматизовану систему документообігу суду : затв. рішенням Ради суддів України від 11.11.2024 р. № 36. URL: <https://court.gov.ua/sudova-vlada/969076/polozhenniapasds/>.

Положення про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи : затв. рішенням Вищ. ради правосуддя від 17.08.2021 № 1845/0/15-21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/card/v1845910-21>.

Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>

Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 р. № 3477-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>.

Про гарантії держави щодо виконання судових рішень: Закон України від 05.06.2012 р. № 4901-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4901-17#Text>

Про граничні розміри компенсації витрат, пов'язаних з розглядом цивільних, адміністративних та господарських справ, і порядок їх компенсації за рахунок держави : постанова Каб. Міністрів України від 27.04.2006 № 590. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/590-2006-п>.

Про Конституційний Суд України : Закон України від 13.07.2017 р. № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>.

Про ліквідацію апеляційних адміністративних судів та утворення апеляційних адміністративних судів в апеляційних округах : Указ Президента України від 29.12.2017 р. № 455/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/455/2017>.

Про ліквідацію Окружного адміністративного суду міста Києва та утворення Київського міського окружного адміністративного суду : Закон України від 13.12.2022 р. № 2825-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2825-IX>.

Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1403-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19#Text>

Про судовий збір: Закон України від 08.07.2011 № 3674-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17#Text>

Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.

Про утворення місцевих та апеляційних адміністративних судів, затвердження їх мережі та кількісного складу суддів : Указ Президента

України від 16.11.2004 р. № 1417/2004. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1417/2004>.

Література

Основна література

Адміністративне судочинство України: питання теорії і практики (з нагоди 20-річчя ухвалення Кодексу адміністративного судочинства України): монографія / редкол.: М. І. Смокович (голова), О. Р. Радишевська, В. М. Кравчук, Н. В. Богашева. Київ: Компанія ВАІТЕ, 2025. 626 с. URL: https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/rizne/Monograf_Admin_sud_vo.pdf.

Адміністративне судочинство: курс лекцій: підручник для здобувачів вищої освіти / Р. В. Шаповал, Х. В. Солнцева, Ю. В. Мех та ін. Одеса: видавництво "Юридика", 2025. 582 с.

Адміністративно-судове процесуальне право України: підручник / Д. В. Лученко, Ю. В. Георгієвський, М. І. Белікова та ін. ; за заг. ред. Д. В. Лученка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2024. 696 с. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1b2ba63d-a03e-40e6-8169-18c5fb5df3f9/content>

Балакарева І. М. Виключна правова проблема як підстава передачі адміністративної справи на розгляд Великої Палати Верховного Суду. *Еволюція адміністративно-правової думки в сучасній Україні*: зб. тез доп. і повідомл. Харків: НЮУ імені Ярослава Мудрого, 2024. С. 30–33. URL: <https://nauka.nlu.edu.ua/nauka/wp-content/uploads/2024/06/konf.-75bytyaka.pdf>

Балакарева І. М., Марченко О. О. Окремі аспекти забезпечення права на справедливий суд при розв'язанні спорів, що виникають з відносин публічної служби. *Проблеми законності*. 2025. Вип. 169. С. 106–123. <https://doi.org/10.21564/2414-990X.169.329820>

Балакарева І. М., Марченко О. О., Писаренко Н. Б. Типові і зразкові справи в адміністративному судочинстві: ознаки та особливості розгляду. *Проблеми законності*. 2021. Вип. 153. С. 81–91.

Белікова М. І. Перегляд судових рішень адміністративних судів: сутнісний аналіз. *Наукові перспективи*. 2025. № 8(62). С. 760-767. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-8\(62\)-760-767](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-8(62)-760-767)

Белікова М. І. Вплив збройної агресії Російської Федерації на здійснення адміністративного судочинства. *Наука і техніка сьогодні*. 2025. № 7(48). С. 48-58. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-6\(47\)](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-6(47))

Белікова М. І. Еволюція права на апеляційний перегляд та касаційне оскарження судових рішень адміністративних судів. *Наукові інновації та передові технології*. (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»). 2025. № 8(48). С. 913-924 [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-8\(48\)-913-923](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-8(48)-913-923)

Белікова М. І. Роль та місце практики Верховного Суду при розв'язанні окремих проблем законодавчого регулювання публічної служби в Україні. *Правове регулювання публічної служби: між національною традицією та європейськими стандартами* : колективна монографія / за заг. ред. Т. О. Коломоець, С. А. Федчишина. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2026. С.500-520.

Белікова М. І. Штучний інтелект в адміністративному судочинстві. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 12(40). С. 44-52. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-12\(40\)-44-52](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-12(40)-44-52)

Белікова М. І., Балакарева І. М. Окремі питання перегляду судових рішень в адміністративних справах у зв'язку з виключними обставинами. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. Вип. 7. С. 219-223.

Георгієвський Ю. В. Особливості адміністративного судочинства в умовах карантину, встановленого для запобігання поширенню в Україні COVID-19. *Публічне право*. № 1 (37) (2020). С.21-33.

Георгієвський Ю. В. Пропозиції щодо правового забезпечення захисту інформації у Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 204–208.

Георгієвський Ю. В., Белікова М. І. Судова практика щодо оскарження державними службовцями рішення про накладення дисциплінарного стягнення. *Право України*. 2023. № 12. С. 82-93. DOI: 10.33498/lopu-2023-12-082

Зелінська Я. С. Електронне судочинство та зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві. *Юридичний вісник*. 2024. № 3. С. 140-147.

Зелінська Я. С. Неявка у судове засідання як один із способів зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві в умовах воєнного стану. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права)* : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Т. 2. – С. 45-47.

Зелінська Я. С. Щодо співвідношення принципів добросовісності та неприпустимості зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 10. С. 382-384.

Зелінська Я. С., Спасенко В. О. Прояви зловживань процесуальними правами під час оскарження рішень, дій та бездіяльності органів державної реєстрації актів цивільного стану. *Юридичний бюлетень*. 2022. Вип. 24. С. 99-107.

Зелінська Я. С., Спасенко В.О. Процесуальні перешкоди у справах щодо оскарження рішень, дій, бездіяльності Національного агентства з питань запобігання корупції. *Проблеми законності*. 2023. № 162. С. 196-216.

Зелінська Я. С., Федчишин С. А. Теоретичні та практичні аспекти проявів зловживання процесуальними правами в адміністративних справах з приводу прийняття громадян на військову службу, її проходження та звільнення з військової служби. *Юридичний бюлетень*. 2025. Випуск 39. С. 49-58.

Коваленко Л. П., Коваленко Б. В. Використання доктрини «*venire contra factum proprium*»: адміністративно-правовий аспект. *Інноваційні тенденції в праві та соціально-економічних відносинах* : колективна монографія / за заг. наук. ред. О. Кравченко, І. Маліновської. Кропивницький–Вроцлав : ЦІПоЛ, 2025. 661 с. URL: <https://vmurol.kr.ua/wp-content/uploads/2025/01/%D0%9C%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%A4%D0%86%D0%AF.-MONOGRAPH.pdf>

Лученко Д. В. Спори про юрисдикцію як перешкода в реалізації права на справедливий суд. *Еволюція адміністративно-правової думки в сучасній Україні*: збірник тез доповідей і повідомлень за матеріалами науково-практичної конференції, присвяченої 75-річчю з дня народження доктора юридичних наук, професора, академіка НАПрН України Юрія Прокоповича Битяка, 2024. С. 26-29. URL: <https://nauka.nlu.edu.ua/nauka/wp-content/uploads/2024/06/konf.bytyaka.pdf>

Лученко Д. В., Полях Н. А. Застосування практики Європейського суду з прав людини в адміністративному судочинстві України : монографія; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2024. 200 с.

Лученко Д. В., Пятигора К. В. Від концепції до реальності: ЄСІКС як новий етап розвитку електронного правосуддя. *Теорія і практика правознавства*. 2025. № 2 (28). С. 66-81.

Марченко О. О. Актуальні питання розгляду адміністративними судами справ по суті. *Modern science: theory, practice, evolution* : Scientific Multidisciplinary Monograph. Staten House, United States of America. 2025. P. 190-208.

Марченко О. О. Діяльність адміністративних судів як запорука ефективного захисту суб'єктивних публічних прав. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 8. С. 327-331.

Марченко О. О. Правила формулювання позовних вимог під час звернення приватної особи до адміністративного суду. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 10. С. 388-392.

Марченко О. Проблемні питання реалізації права на апеляційний перегляд адміністративної справи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 10. С. 389-393.

Резнік О. М., Мех Ю. В. Проходження державної служби в органах судової влади. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. № 4 (34). С. 808–816.

Рябченко Я. С. Особливості діяльності адвоката та класифікація прав і обов'язків адвоката в адміністративному судочинстві. *Успіхи і досягнення у науці*. 2025. № 2 (12). С. 185-195.

Рябченко Я. С., Зуй В. В. Законодавче регулювання захисту прав громадян у сфері публічного адміністрування: національний і міжнародний аспект. *Український політико-правовий дискурс*. 2024. № 3-4. С. 1-15.

Соловійова О. М. Забезпечення позову у спрахх щодо надання адміністративних послуг. *Правовий часопис Донбасу*. 2022. № 4(81). vol. 1. С. 147-153. URL: <https://ljd.dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/202>.

Соловійова О. М. Провадження у справах за адміністративними позовами про примусове відчуження об'єктів нерухомого майна з мотивів суспільної необхідності: теоретичні та практичні аспекти. *Журнал східноєвропейського права*. 2025. № 137. С. 89-100. URL: <https://doi.org/10.71404/2409-6415.137.10>

Соловійова О. М. Справа незначної складності в адміністративному судочинстві: загальна характеристика та види. *Слово Національної школи суддів*. 2023. № 3 (44). С. 161-171. URL: <https://slovo.nsj.gov.ua/index.php/en/archive-of-rooms1/2023/3-44-2023/33-2023eng/884-cases-of-insignificant-complexity-in-administrative-proceedings-general-characteristics-and-types>.

Соловійова О. М. Термінові справи в адміністративному судочинстві: сутнісна характеристика та особливості розгляду. *Академічні візії*. 2024. (29). URL: www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/1184/

Соловійова О. М., Балакарева І. М. Право на апеляційний перегляд в адміністративному судочинстві. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія Право, 2024. Випуск 86: Частина 4. С. 71-77. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/01/86-part-4.pdf>

Спасенко В. О. Забезпечення права на безоплатну правничу допомогу в адміністративному судочинстві. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2022. № 2. С. 96-98.

Шаповал Р. В. Деякі питання розгляду малозначних справ, пов'язаних з колабораційною діяльністю, адміністративними судами. *Juris Europensis Scientia*. 2025. № 2. С. 127–133. URL: http://jes.nuoua.od.ua/archive/2_2025/24.pdf

Marchenko O., Pysarenko N., Balakariev I. An Examination of the

Administrative Courts of Ukraine in the Context of Understanding the Concept of “a Court Established by Law”. *Access to Justice in Eastern Europe*. 2022. № 2 (14). Pp. 96-112.

Shevchuk O., Kompaniiets I., Volianska O., Shovkopliias O., Baranchuk V. Electronic administrative judicial procedure of Ukraine and the right to judicial protection: problems of legal regulation and practical issues. *Juridical Tribune*. 2024. Vol. 14, Iss. 1. P. 98–115. URL: https://www.tribunajuridica.eu/arhiva/y14v1/6.%20BLC_2022%20Sh_vchuk_Lucrarea_1.pdf

Shevchuk O. Problems of legal regulation of artificial intelligence in administrative judicial procedure. *Juridical Tribune*. 2023. Vol. 13, Iss. 3. P. 347–362. DOI: 10.24818/TBJ/2023/13/3.02 URL: https://tribunajuridica.eu/arhiva/anul13v3_en.html

Додаткова література

Балакарева І. Компетенція адміністративного органу. *Застосування Закону України «Про адміністративну процедуру» при вирішенні адміністративними судами публічно-правових спорів: концептуальні підходи та практичні проблеми* : збірник тез за матеріалами Всеукраїнського круглого столу (12 грудня 2024 р.). Харків : Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2024. С. 5-7. URL: <https://nauka.nlu.edu.ua/nauka/vnd/zbirnyky-naukovyh-konferenczij/>

Балакарева І. М. Відправлення правосуддя в умовах воєнного стану в Україні. *Актуальні виклики адміністративної реформи в Україні в умовах воєнного стану*: збірник тез доповідей та повідомлень за матеріалами круглого столу (м. Харків, 30 червня 2022 р.). Харків : НЮУ імені Ярослава Мудрого, 2022. С. 16-18. URL: <https://nauka.nlu.edu.ua/nauka/>.

Балакарева І. Спори щодо компетенції між адміністративними органами: шляхи врегулювання. *Актуальні питання тлумачення та застосування Закону України «Про адміністративну процедуру»*: збірник тез наукових доповідей учасників навчальної програми «Викладання адміністративної процедури в закладах вищої освіти України». Київ, 2025. С. 13 – 16. URL: https://adminprocedure.org.ua/assets/docs/Zbirnyk%20tez_Aktualni%20pytannia%20tlumachennia%20ta%20zastosuvannia%20ZAP.pdf

Бевзенко В. М. Адміністративна юрисдикція та Кодекс адміністративного судочинства України у редакції 2017 р.: розв’язання проблеми по-новому чи неподолані виклики минулого. *Право України*. 2018. № 2. С. 11–25.

Берназюк Я. Співвідношення необхідності забезпечення єдності судової практики та відступу від правових позицій Верховного Суду (на прикладі вирішення публічно-правових спорів). *Судово-юридична газета*. 2020. <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/zmi/986409>

Белікова М. І., Георгієвський Ю. В., Зелінська Я. С. Адвокат в адміністративному судочинстві. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 7 (13). С. 274- 283.

Белікова М. І., Георгієвський Ю. В., Зелінська Я. С. Засоби доказування адвоката в провадженні у справах щодо оскарження індивідуальних та нормативних актів. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Юридичні науки*. 2023. № 34 (73) № 2 . С. 73- 78.

Белікова М.І. До питання створення Вищого суду з публічно-правових спорів. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2024. Вип. 48. С. 157-169.

Гембара Г. І. Спрощене позовне провадження в адміністративному судочинстві України: дис. на здобуття ступеня доктора філософії. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2025. 265 с. URL: https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/04/diss_Hembara.pdf.

Зелінська Я. С. Характеристика суб'єктів зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві. *Юридичний бюлетень*. 2023. Вип. 29. С. 213- 220.

Зелінська Я. С. Юридична природа категорії зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві. *Актуальні проблеми держави та права*. 2021. Вип. 91. С. 63-68.

Колпаков В. К. Лекція на тему «Стандарти доказування в адміністративному судочинстві». *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 1. С. 173-178. URL: http://www.lsej.org.ua/1_2021/43.pdf

Настюк В. Я., Шаповал Р. В., Солнцева Х. В. Адміністративно-правова складова міжнародних публічних закупівель для забезпечення оборонних потреб. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 7. С. 263–266. URL: http://lsej.org.ua/7_2022/61.pdf

Пилюга Л. В. Удосконалення алгоритму проведення публічних закупівель лікарських засобів: адміністративно-правовий аспект. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія : «Юридичні науки»*. 2025. № 5. <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2025-5-11022>

Приймаченко Д. В., Легеза Є. О. Зарубіжний досвід суб'єктів владних повноважень щодо примирення сторін у адміністративному судочинстві. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2022. № 3. URL: <https://reicst.com.ua/pmtl/article/view/2022-3-01-06>

Рябченко Я. С. Нормативно-правове регулювання процедури захисту суб'єктивних публічних прав учасників адміністративних відносин під час курсу України на європейську та євроатлантичну інтеграцію. *Нове Українське право*. 2022. №4. С. 132-136.

Смокович М. І. Юрисдикція адміністративних судів: теорія і практика судочинства: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2022. 288 с.

Солнцева Х. В. Адміністративно-правовий захист прав поліцейського в Україні. *Krakowskie Studia Małopolskie*. 2021. Vol. 32. С. 62–78. <https://doi.org/10.15804/ksm202203>

Соловійова О. М. Проблемні питання оцінювання результатів службової діяльності державних службовців через призму судової практики. *Публічна служба: вектори реформування в умовах воєнного стану* : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. з нагоди Дня державної служби (м. Харків, 19 черв. 2025 р.). Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2025. С. 169-172.

Соловійова О. М. Процесуальні особливості спрощеного позовного провадження в адміністративному судочинстві. *Актуальні проблеми національного законодавства*: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 20 квіт. 2023 р.). Кропивницький, 2023. Ч. 1. С. 66-68.

Соловійова О. М. Розгляд справ щодо проходження публічної служби в порядку адміністративного судочинства. *Публічна служба: вектори реформування в умовах воєнного стану* : збірник наукових матеріалів Всеукраїнського науково-практичного круглого столу з нагоди Дня державної служби. 2024. С. 137-141. URL: <https://nauka.nlu.edu.ua/nauka/vnd/zbirnyky-naukovyh-konferenczij/>.

Ткачук О. Перегляд судових рішень Великою Палатою Верховного Суду на підставі рішень Європейського суду з прав людини: презентація судді Великої Палати Верховного Суду (м. Київ, 11 вересня 2020 р.). URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/prezentatsia_Tkachuk.pdf

Тур Т. О. Організаційно-правові засоби забезпечення позову в адміністративному судочинстві України: дис. на здобуття ступеня доктора філософії. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4761/1/%d0%94%d0%b8%d1%81%d0%b5%d1%80%d1%82%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f%20%d0%a2%d1%83%d1%80.pdf>

Shapoval R. V., Kolomoiets E. O., Brusakova O. V., Garayev M. V. O. Definition, signs and types of administrative and procedural guarantees: established views and the need for their modernization. *DIXI*. 2021. Vol. 23, No. 2. P. 1–13. <https://revistas.ucc.edu.co/index.php/di/article/view/4172/3187>

Kovalenko L., Sorokin O. Model cases in Ukraine vs. class actions in the USA: searching for procedural efficiency. *Baltic Journal of Legal and Social Sciences*. 2026. No. 1. P. 46–53. <https://doi.org/10.30525/2592-8813-2026-1-5>

Soloviova O., Somina V., Gavryliuk O., Kovtun M. and Kovtun V. Legislation and practice of observing of human rights in Turkey in terms of European integration processes in the country. *Intersections. East European*

Journal of Society and Politics. 10, 1 (Aug. 2024). Q 3. URL: <https://intersections.tk.mta.hu/index.php/intersections/article/view/1228>

Pysarenko N., Bytiak Yu., Balakarieva I., Marchenko O. Concepts and Features of Administrative Contracts through the Prism of Regulatory Provisions and Judicial Practice in Ukraine. *Access to Justice in Eastern Europe*. 2023. 1(18). 147-167.

Інтернет ресурси:

Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>
 Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>
 Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>
 Офіційний веб-портал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
 Офіційний веб-портал Конституційного Суду України - <https://ccu.gov.ua/>
 Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедр адміністративного права й адміністративного права та адміністративної діяльності URL: <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=80>

Вимоги викладача:

Студент зобов'язаний:
 відвідувати лекції та практичні заняття;
 виконувати завдання згідно з навчальним планом;
 дотримуватися Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, текст якого розміщено за посиланням — https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf.

Студенту *рекомендовано*:

брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.
 вивчати додаткову літературу з навчальної дисципліни.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни передбачає проведення *поточного* та *підсумкового* контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

1. *Поточний* контроль знань включає: контроль якості засвоєння програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне опитування, розв'язання практичних (ситуативних) завдань, підсумкове тестування.

За усні відповіді на практичному занятті, виконання ситуативних і тестових завдань здобувач вищої освіти денної форми навчання може отримати від 0 до 1,5 балів.

За усні відповіді на практичному занятті, виконання ситуативних і тестових завдань здобувач вищої освіти заочної форми навчання може отримати бали за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5 балів). Впродовж навчального року здобувачі вищої освіти заочної форми навчання виконують завдання для самостійної роботи. Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 25 балів.

Впродовж двох семестрів студенти виконують самостійну роботу у формі підготовки індивідуальної роботи (стаття, тези доповіді, есе, аналіз судової практики). Інший вид індивідуальної роботи погоджується із викладачем. Максимальна кількість балів за індивідуальну роботу (реферат, стаття, тези доповіді, есе тощо) – 4 бали.

Підсумкове тестування проводиться наприкінці навчального семестру, складається з 60 тестів. Максимальна кількість балів підсумкове тестування – 6 балів.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами здійснення поточного контролю знань, – 40 балів.

2. Формою *підсумкового* контролю знань з навчальної дисципліни є *іспит*. Студента вважають допущеним до складання іспиту за умов отримання ним не менше 25 балів за результатами здійснення поточного контролю знань. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати внаслідок складання іспиту, становить 60 балів.

3. *Підсумкова* оцінка являє собою суму балів, отриманих за результатами здійснення поточного контролю знань, та балів, отриманих внаслідок складання іспиту.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів для студентів денної форми навчання:

Поточний контроль				Підсумковий контроль знань (іспит)	Підсумкова оцінка знань
Модуль № 1	Модуль № 2	Підсумкове тестування	Самостійна робота студентів	max 60	max 100
п/з, с/з max 16,5	п/з, с/з max 13,5	max 6	max 4		

Критерії оцінювання результатів навчання:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 1,5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	1	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	0,5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти	Max 4	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження. Вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні і практичні висновки.
	2	Основні питання висвітлено поверхнево, висновки не мають самостійного характеру.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок, немає висновків, студент слабо володіє матеріалом роботи.
Підсумкове тестування	Max 6	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з тем, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4-5	Результати опрацювання матеріалу високі, але є незначна кількість несуттєвих помилок.
	2-3	Добре засвоєння матеріалу з тем, але є окремі помилки.
	1-2	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	1	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Іспит	Max 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі

	55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури і знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи
	50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи
	45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача
	40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших із них за допомогою викладача
	35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.

Шкала підсумкового педагогічного контролю:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовують в університеті
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90–100

B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80–89
C	Добре – у цілому прийнятна робота з певною кількістю незначних помилко		75–79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70–74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60–69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35–59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0–34

*Критерії оцінювання знань і умінь студентів заочної форми при
проведенні контролю у формі іспиту:*

Кількість балів	Оцінка за шкалою ECTS	За націон. шкалою	Визначення	Критерії оцінювання знань і умінь студента
100	A	5	ВІДМІННО – відмінне виконання	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.

90	A	5	ВІДМІННО – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилки	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури, знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
85	B	4	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня, з кількома помилками	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
75	C	4	ДОБРЕ – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилки	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки та суттєві неточності, у відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
70	D	3	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.

60	E	3	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальним критеріям	1.Прогалини у знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2.Наявність помилок у відповідь на іспиті.
55	FX	2	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Нemoжливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу.